

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING MED HÅLLBARHETSBEDÖMNING

Tillhörande Översiktsplan 2050 Nybro kommun
Antagen av kommunfullmäktige 2026-06-15

NYBRO KOMMUN

Titel på dokument: Miljökonsekvensbeskrivning med hållbarhetsbedömning tillhörande översiktsplan 2050 Nybro kommun

Foton och illustrationer: Nybro kommun om inget annat anges

Innehållsförteckning

Inledning.....	4
MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING.....	5
En icke-teknisk sammanfattning	5
Metodik	6
Utgångspunkt i miljöbedömningen	6
Miljöbedömningen i planprocessen.....	6
Avgränsning	6
Bedömda alternativ	7
Nollalternativ.....	7
Planförslag.....	9
Samlad bedömning.....	11
Konsekvensbedömning där genomförandet kan medföra betydande miljöpåverkan.....	13
Miljökvalitetsnormer för vatten.....	13
Förorenad mark	15
Vindbruk.....	17
Konsekvensbedömning av övriga miljöaspekter.....	18
Befolkning och människors hälsa.....	18
Biologisk mångfald och skyddade djur- eller växtarter.....	20
Mark, jord, vatten, luft och klimat.....	22
Landskap, bebyggelse och kulturmiljö.....	24
Hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön samt material, råvaror och energi.....	26
Uppföljning och övervakning.....	27
HÅLLBARHETSBEDÖMNING.....	28
Social hållbarhet.....	29
Ekonomisk hållbarhet.....	30
Ekologisk hållbarhet.....	31
Fördjupad beskrivning och analys.....	32

Inledning

Nybro kommun har arbetat med att ta fram en ny översiktsplan för kommunens utveckling fram till år 2050. Denna rapport består av två delar: en *miljökonsekvensbeskrivning* och en *hållbarhetsbedömning*, som tillsammans utgör underlag för att bedöma planförslagets konsekvenser ur ett brett hållbarhetsperspektiv.

Miljökonsekvensbeskrivningen har tagits fram inom ramen för den strategiska miljöbedömning som krävs enligt miljöbalken vid framtagande av översiktsplaner. Syftet är att integrera miljöaspekter i planeringen genom ett kontinuerligt och systematiskt arbete. Fokus ligger på att identifiera och bedöma de delar av planförslaget som kan medföra betydande miljöpåverkan. Innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen är anpassat till planens karaktär och omfattning, i enlighet med miljöbalkens krav.

Miljökonsekvensbeskrivningen omfattar hela kommunen, med undantag för det område som täcks av den fördjupade översiktsplanen för Nybro stad. Arbetet med miljöbedömningen har bedrivits parallellt med framtagandet av översiktsplanen, och har inneburit flera medskick till planens utformning och innehåll. Planförslaget har varit ute på samråd under perioden juni till september, och har därefter bearbetats inför granskning. Miljökonsekvensbeskrivningen har reviderats i takt med planens utveckling.

Den kompletterande *hållbarhetsbedömningen* breddar analysen genom att även inkludera sociala och ekonomiska aspekter. Den utgår från kommunens målbild, nationella miljömål och översiktsplanens strategier, och bidrar till att identifiera positiva effekter och risker. Hållbarhetsbedömningen ger ett samlat underlag för att bedöma planens långsiktiga hållbarhet och dess påverkan på människors livsvillkor, naturmiljö och samhällsekonomi.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

En icke-teknisk sammanfattning

Nybro kommun har tagit fram en översiktsplan som sträcker sig till år 2050. I samband med det har en miljökonsekvensbeskrivning tagits fram för att belysa hur planförslaget kan påverka miljön. Syftet är att säkerställa att miljöhänsyn integreras i planeringen och att negativa effekter kan förebyggas eller minskas.

Vad handlar planen om?

Planen visar kommunens långsiktiga vision för utveckling av bostäder, infrastruktur, naturvård och energiproduktion. Den fokuserar på att skapa attraktiva och hållbara livsmiljöer i både tätorter och landsbygd, med särskilt fokus i Alsterbro, Orrefors, Örsjö, S:t Sigfrid och Kristvallabrunn.

Vad har bedömts?

Miljökonsekvensbeskrivningen har bedömt hur planförslaget påverkar:

- Människors hälsa och livsmiljö
- Biologisk mångfald och skyddade arter
- Mark, vatten, luft och klimat
- Kulturmiljö och landskapsbild
- Hushållning med naturresurser

Vad är nollalternativet?

Nollalternativet innebär att den nuvarande översiktsplanen från 2007 fortsätter att gälla. Jämfört med nollalternativet innebär det nya planförslaget färre nya områden för bebyggelse, men ett ökat fokus på gestaltning av ny bebyggelse, naturvård och vattenhållande åtgärder.

Vilka miljöeffekter kan uppstå?

Positiva effekter: Planen främjar naturvård, återvätning av landskapet, utveckling av grön infrastruktur och förbättrad tillgång till rekreationsområden. Den stärker även möjligheterna till hållbar transport genom gång- och cykelvägar.

Negativa effekter: Risker finns vid exploatering av jordbruksmark, förorenade områden och strandnära lägen. Vindkraftsutbyggnad kan påverka landskapsbild, naturvärden och rekreation.

Hur hanteras riskerna?

Planförslaget innehåller ställningstaganden för att minimera negativ påverkan, till exempel krav på sanering av förorenad mark, skydd av kulturmiljöer och hänsyn till miljö kvalitetsnormer för vatten. Dock krävs fortsatt utredning i flera fall, särskilt vid detaljplaneläggning och bygglovsprövning.

Hur följs miljöpåverkan upp?

Nybro kommun kommer att följa upp miljöpåverkan genom sitt ordinarie miljöarbete, bland annat i samband med detaljplanering och bygglov. Syftet är att säkerställa att planen genomförs på ett hållbart sätt och att eventuella oväntade effekter kan hanteras.

Metodik

Miljökonsekvensbeskrivningen med tillhörande hållbarhetsbedömning har tagits fram av tjänstepersoner inom Nybro kommun. Följande kompetenser har deltagit i arbetet: hållbarhetsstrateg, planeringsarkitekt, kommunekolog, miljöinspektör, vattenhandläggare och naturvårdshandläggare.

Arbetet med miljöbedömningen har genomförts separat från framtagandet av översiktsplanen, även om båda processerna har pågått parallellt. Syftet med upplägget har varit att miljöbedömningen ska ha en granskande funktion, samtidigt som den bidrar till att utveckla planförslaget.

Utgångspunkt i miljöbedömningen

Miljökonsekvensbeskrivningen fokuserar på följande miljöaspekter enligt miljöbalken:

1. befolkning och människors hälsa,
2. djur- eller växtarter som är skyddade enligt 8 kap., och biologisk mångfald i övrigt,
3. mark, jord, vatten, luft, klimat, landskap, bebyggelse och kulturmiljö,
4. hushållningen med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt,
5. annan hushållning med material, råvaror och energi, eller
6. andra delar av miljön.

Den tematiska avgränsningen har identifierat förorenad mark och miljö kvalitetsnormer för vatten som särskilt viktiga att belysa i miljökonsekvensbeskrivningen. Frågan om vindbrukets konsekvenser kommer också att behandlas under ett separat avsnitt.

Bedömningsgrunder

Konsekvensbedömningen baserar sig på bedömningsgrunder. Det innebär att möjlighet till positiva och risk för negativa konsekvenser av planförslaget och nollalternativet bedöms och redovisas i text.

Miljöbedömningen i planprocessen

Efter samrådsperioden reviderade kommunen översiktsplanen och tog fram en granskningsversion. I samband med detta fördes dialog kring miljöpåverkan samt på vilket sätt ytterligare ändringar kan bidra till att planen främjar en hållbar utveckling. De ändringar som följde granskningen av översiktsplanen har inte medfört några ytterligare ytanspråk, utan enbart reduceringar av tidigare anspråk. En redovisning finns under respektive ämnesområde, under rubriken "Miljöbedömningens påverkan på planförslaget".

Avgränsning

Miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad behandlades i ett avgränsningssamråd. Avgränsningssamrådet hölls med Länsstyrelsen samt med kommuner som kunde antas bli berörda av planförslaget. Syftet med samrådet var att identifiera vilka aspekter som vid ett genomförande av översiktsplanen kunde medföra betydande miljöpåverkan, och att koncentrera miljökonsekvensbeskrivningen till dessa frågor. Nedan redovisas den nivåmässiga, geografiska, tidsmässiga samt tematiska avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen.

Nivåavgränsning

Miljökonsekvensbeskrivningen ska ges en omfattning och detaljeringsgrad som är rimlig med hänsyn till aktuell kunskap, planens innehåll och detaljeringsgrad och allmänhetens intresse.

Miljökonsekvensbeskrivningens detaljeringsgrad har därför anpassats till översiktsplanens strategiska

karaktär. Det innebär att planens miljöpåverkan huvudsakligen beskrivs på övergripande nivå och analyserna går generellt inte in på detaljnivå.

Geografisk avgränsning

Den geografiska avgränsningen för miljökonsekvensbeskrivningen följer översiktsplanens avgränsning, alltså kommungränsen. Men om den utveckling som översiktsplanen föreslår, ger upphov till konsekvenser utanför kommunens gränser beskrivs även dessa. Området som omfattas av den fördjupade översiktsplanen för Nybro stad ingår inte samrådet av översiktsplanen utan redovisas som ett redan beslutat dokument.

Tidsmässig avgränsning

Tidsmässig avgränsning innebär att miljökonsekvensbeskrivningens tidshorisont begränsas med hänsyn till när relevanta miljökonsekvenser kan förväntas inträffa. Tidsperspektivet för översiktsplanen är bestämd till år 2050. För miljökonsekvensbeskrivningen görs samma tidsmässiga avgränsning.

Tematisk avgränsning

Ett viktigt syfte med avgränsningssamrådet är att koncentrera miljöbedömningen till de aspekter som har störst betydelse och som bedöms kunna innebära en betydande påverkan om översiktsplanen genomförs. Ett avgränsningssamråd genomfördes med Länsstyrelsen den 22 april 2025. Inför samrådet tog kommunen fram ett avgränsningsunderlag. Underlaget skickades även till samtliga angränsande kommuner.

Avgränsningsunderlaget redovisade att översiktsplanen bedömdes kunna medföra betydande miljöpåverkan på nedanstående miljöaspekter:

- Miljö kvalitetsnormer för vatten
- Förorenad mark

En av de kommuner som fick möjlighet att yttra sig över avgränsningsunderlaget lyfte fram att konsekvenserna av vindbruksplaneringen är en viktig aspekt som bör inkluderas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Bedömda alternativ

Nollalternativ

Enligt 6 kap. 11 § p. 3b miljöbalken ska miljökonsekvensbeskrivning innehålla uppgifter om miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs. Detta kallas för nollalternativet.

Nollalternativet innebär att gällande översiktsplan ”Översiktsplan för Nybro kommun 2007” fortsätter att gälla, tillsammans med de tematiska tillägg och fördjupningar som finns. Dessa är:

- Fördjupad översiktsplan för S:t Sigfrid (2015)
- Gång- och cykelplan för Nybro kommun (2015)
- Vindbruksplan (2015)
- Bullerfria områden (2015)
- Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (2015)
- Fördjupad översiktsplan för Nybro stad (2022)

Översiktsplan för Nybro kommun 2007

Planen beskriver visionen och strategierna för hållbar utveckling med fokus på fysisk planering och miljövard. Viktiga aspekter inkluderar befolkningsstatistik, bostäder, ekonomiska förhållanden, sociala och rekreationsanläggningar samt miljöhänsyn. Planförslaget lyfter fram kommunens unika identitet och naturmiljö samtidigt som utveckling ska främjas.

Dokumentet täcker olika avsnitt som landskap, naturmiljö, vattenresurser, kulturarv och riskfaktorer. Den innehåller detaljerade kartor och beskrivningar av skyddade naturområden, strategier för att bevara biologisk mångfald, hållbar vattenförvaltning och kulturarv. Planen har som mål att nå en befolkning på 25 000 invånare till år 2030, med särskilt fokus på ekologisk, ekonomisk, kulturell och social hållbarhet.

Allmänhetens deltagande lyfts fram, tillsammans med behovet av löpande uppdateringar för att spegla förändrade förhållanden. Planen tar också upp samhällstjänster, utveckling av infrastruktur, energiförsörjning och riskhantering, vilket säkerställer tillgänglighet och säkerhet. Samverkan med grannkommuner och riksintressen är avgörande för den regionala utvecklingen.

Fördjupad översiktsplan för S:t Sigfrid (2015)

Den fördjupade översiktsplanen för S:t Sigfrid fokuserar på att skapa en långsiktigt hållbar och dynamisk samhällsutveckling i Nybro kommun. Målet är att öka befolkningen för att stärka skola, föreningsliv, arbete och handel. Nya bostadsområden och hästgårdar ska utredas med hänsyn till natur- och kulturvärden samt jordbrukets intressen. Förbättrade kommunikationer och bredbandsutbyggnad är centrala för att underlätta pendling och minska korta bilresor.

För att värna om naturmiljöer ska skyddsvärda träd och sandiga marker för pollinerande insekter bevaras. Vattenkvaliteten i sjöar, vattendrag och grundvatten ska skyddas och förbättras. Planförslaget föreslår att Nybroåsen ska bli riksintresse för vattenförsörjningen och att dagvattenhanteringen ska inriktas mot lokalt omhändertagande av dagvatten och öppna dagvattensystem. Fler våtmarker ska skapas för att rena dagvattnet innan det släpps ut i vattendragen.

Gång- och cykelplan för Nybro kommun (2015)

Gång- och cykelplanen för Nybro kommun vill främja cykling och gångtrafik som en del av en hållbar stadsutveckling. Planförslaget betonar vikten av att skapa säkra, tillgängliga och välutbyggda gång- och cykelvägar. Det i sin tur leder till ett minskat bilberoende, förbättring av folkhälsan och skapar en mer levande stadsmiljö.

Fokus ligger på att förbättra infrastrukturen för oskyddade trafikanter, särskilt barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. Planen inkluderar utbyggnad av huvudstråk för arbetspendling och skolresor, samt lokalstråk och kopplingsstråk för rekreation och turism. Målet är att alla skolor och fritidsanläggningar ska nås via trygga gång- och cykelvägar.

Genom att öka tillgängligheten till cykelvägar och kollektivtrafik strävar kommunen efter att minska utsläppen av växthusgaser och förbättra luftkvaliteten. Planen betonar också vikten av samarbete med Trafikverket och andra aktörer för att integrera cykelvägar i den övergripande infrastrukturen.

Vindbruksplan (2015)

Nybro kommuns vindbruksplan strävar efter att främja en hållbar och balanserad utbyggnad av vindkraft som gynnar både miljön och samhället. Målet är att Nybro kommun ska bli självförsörjande på förnybar energi och bidra till minskade koldioxidutsläpp.

Planförslaget identifierar lämpliga områden för vindkraftsutbyggnad genom att säkerställa en hållbar utveckling som inte stör landskapets olika funktioner. Planen betonar vikten av att balansera energiproduktion med hänsyn till natur- och kulturvärden, samt sociala och ekonomiska intressen. Den identifierar specifika områden där vindkraft kan etableras med god energiproduktion och minimal

påverkan på omgivningen. Vid varje tillståndsprövning krävs detaljerade miljö- och naturvärdesbedömningar.

Planen förespråkar att vindkraftverk placeras i skogsmark och nära befintlig infrastruktur för att minimera påverkan på landskapet. Den tar också hänsyn till skyddade områden, bullerrestriktioner och avstånd till bostäder.

Bullerfria områden (2015)

Planförslaget syftar till att identifiera och långsiktigt skydda områden som är fria från buller. Målet är att bevara ljudmiljön som en viktig kvalitet för natur- och kulturmiljöer, vilket bidrar till flera miljö kvalitetsmål. Fyra områden har pekats ut som bullerfria: Allgunnen, Smedjevik, Grytsjön och Svartbäcksmåla. Dessa områden är viktiga för rekreation och friluftsliv och har höga naturvärden. Bullerfria områden ska vara så lite påverkade av samhällsbuller som möjligt, men tillfälliga bullerkällor som jakt och skogsbruk kan förekomma. Planen betonar vikten av att skydda dessa områden för att främja rekreation, friluftsliv och besöksnäring, samtidigt som den stödjer kommunens mål om hållbar utveckling och befolkningsökning.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (2015)

Planförslaget föreslår att vissa strandnära områden ska utvecklas för bostäder och verksamheter, samtidigt som skyddsvärda miljöer bevaras. Kommunen har studerat 78 sjöar och identifierat 26 som potentiellt lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). Målet är att öka antalet boende på landsbygden och stärka underlaget för lokal service, samtidigt som hänsyn tas till biologisk mångfald och friluftsliv.

Fördjupad översiktsplan för Nybro stad (2022)

Planförslaget syftar till att skapa en sammanhållen stad både fysiskt och socialt. Nybro stad ska utvecklas med fokus på förtätning, vilket innebär att nya bostäder och verksamheter ska byggas inom redan bebyggda områden för att bevara närheten och skapa levande stadsdelar. Stadens grön- och blåstruktur, inklusive parker och vattendrag, ska värnas och utvecklas för att främja hälsa och rekreation. Barnperspektivet är centralt, och staden ska planeras för att vara trygg och tillgänglig för barn och unga. Kollektivtrafik, gång- och cykelvägar ska prioriteras för att förbättra tillgängligheten och minska barriärer. Nybro stad ska också stärka sin roll som ett regionalt centrum med goda kommunikationer och ett varierat näringsliv. Kulturmiljöer, särskilt Pukeberg glasbruk, ska bevaras och utvecklas som viktiga identitetsbärare och besöksmål. Planen inkluderar strategier för att hantera klimatförändringar, dagvatten och översvämningar, samt att främja en hälsosam ljudmiljö och ren luft.

Planförslag

Översiktsplanen visar kommunens långsiktiga vilja och vision för hur kommunen ska utvecklas. I planförslaget sammanfattas kommunens vilja i målbild och utvecklingsinriktning. Sammantaget ska dessa leda till en positiv utveckling av kommunens tätorter och landsbygd i balans med de värden som ska bevaras.

Kommunens målbild

- Plats för livskvalitet
 - En sammanhållen och jämlik kommun
 - Attraktiva boendemiljöer
 - Ändamålsenlig planering och hållbart byggande
- Tillväxt genom starka stråk och kopplingar
 - Effektiva och hållbara transporter

- Platsutveckling för tillväxt
- Livskraftig natur
 - Sammanhållen grön infrastruktur
 - Ekosystembaserad klimatanpassning

Utvecklingsinriktning

Kommunen vill fokusera på infrastrukturen för att stärka tillgängligheten till Kalmar, Karlskrona och Växjö. De regionala sambanden utvecklas avseende framkomlighet och säkerhet. Kust till kust-banan förbättras genom att utvecklas med mötesspår och på sikt vara dubbelspårig. Besöksmål som Orrefors, Alsteråns naturskogar och Svartbäcksmåla aktivitetsområde utvecklas för ökad turism.

I alla kommundelar vill kommunen fokusera på att stärka den flerkärniga strukturen, utveckla boendemiljöer och förbättra trafiklösningar.

Nybro stad utvecklas som centralort med betydelse för sjukvård, service och handel. Alsterbro, Orrefors och Örsjö utvecklas som serviceorter, försörjande sina kommundelar och grannkommuner med samhällsservice och handel, och bidrar till en levande landsbygd. I dessa orter satsas långsiktigt på service, nya bostäder, mötesplatser, rekreationsområden samt gång- och cykelvägar, med planeringsberedskap för bostäder och verksamheter.

S:t Sigfrid och Kristvallabrunn utvecklas med ny bebyggelse och platsutveckling som bidrar till kommunens tillväxt och förbättrad pendling. Övriga orter utvecklas som boendeorter med naturnära boende och pendling till arbete och service. Innovativa lösningar för mötesplatser, hållbart resande, digitala tjänster och flexibel service kompletterar den service som erbjuds i centralorten och serviceorterna. Nya bebyggelseområden koncentreras främst till serviceorter och utvecklingsområdet öster om Nybro stad för effektiv samhällsutveckling.

Svårigheter med att bedöma planförslaget mot nollalternativet

Att göra en jämförande bedömning mellan planförslaget och nollalternativet är komplext, på grund av att nollalternativet inte utgörs av ett enhetligt planunderlag. Istället består det av flera olika äldre dokument, såsom Översiktsplan 2007 med tillhörande fördjupade översiktsplaner och tematiska tillägg till översiktsplanen. De har tillkommit vid olika tidpunkter och under annan lagstiftning än den som gäller idag. Dessa dokument har varierande ambitionsnivåer, geografisk täckning och aktualitet, vilket gör det svårt att skapa en samlad och rättvis jämförelse.

Dessutom saknar delar av nollalternativet både miljökonsekvensbeskrivning och en samlad hållbarhetsanalys, vilket gör det svårt att bedöma dess långsiktiga effekter i jämförelse med det aktuella planförslaget. Avsaknaden av dessa underlag innebär att viktiga aspekter som miljöpåverkan, sociala konsekvenser och ekonomisk hållbarhet inte har analyserats på ett systematiskt sätt, vilket försvårar en rättvis och transparent jämförelse.

Konsekvensbedömningen fokuserar därför främst på de konsekvenser som planförslaget kan medföra, snarare än att jämföra dessa med ett tydligt definierat alternativ.

Samlad bedömning

Generella kommentarer

Planförslaget har som övergripande målsättning att Nybro kommun ska vara en plats för livskvalitet, med livskraftig natur samt bidra till att tillväxt skapas genom starka stråk och kopplingar.

I miljöbedömningen görs analysen att planförslaget lägger en större tyngd på gestaltning, ny bebyggelse samt naturvård. Utöver det öppnar planförslaget upp för möjligheter när det gäller landskapsutveckling i strandnära läge och energiproduktion.

Jämfört med nollalternativet föreslår planförslaget färre områden för ny markanvändning kopplat till bebyggelse. Flera av de ytor som tidigare pekades ut som möjliga bostadsområden i nollalternativet har inte realiserats och finns inte längre med i planförslaget. Även när det gäller mark för verksamheter har planförslaget en mer återhållsam inriktning. Till skillnad från nollalternativet, där nya och utvidgade verksamhetsområden föreslås i flera av kommunens orter, redovisar planförslaget endast ett nytt utpekade område – beläget vid Orrefors.

Planförslagets markanvändning i form av nya utvecklingsområden, bostäder och verksamhetsytor är relativt sparsamma. Ytorna som föreslås har även noga valts ut baserat exempelvis på en omfattande landskapsanalys. Det ger på det övergripande planet en begränsad miljöpåverkan. Ställningstaganden syftar till att säkerställa att viktiga hänsyn tas vid ianspråktagande gällande miljö, kulturmiljö och sociala aspekter. I de fall där bostadsområden föreslås på befintlig jordbruksmark, har lokaliseringsutredning genomförts, alternativt föreslår planen att jordbruksmark inom ett utpekade område visas särskild hänsyn i samband med exploatering.

Utbyggnaden av gång- och cykelvägar ses som positiv ur flera perspektiv, utifrån folkhälsa, klimatpåverkan och orternas attraktivitet. I miljökonsekvensbeskrivningen har dock en avvägning gjorts att inte fokusera på dessa åtgärder, eftersom de inte bedöms medföra någon betydande miljöpåverkan. Ett medskick är att ta hänsyn till farligt gods-leder vid utformningen.

Platsspecifik sammanfattning

Alsterbro är en utpekade serviceort som förväntas tillhandahålla och utveckla service för den omkringliggande landsbygden. I orten har nya bostadsområden pekats ut, samtliga belägna i strandnära lägen. Det kan bidra till kumulativa effekter som påverkar allmänhetens tillgång till strand och vatten. Det finns en risk att en koncentration av strandnära bebyggelse i flera områden nära tätorten leder till minskad tillgänglighet för ortens invånare. Liknande kumulativa effekter kan även uppstå i relation till naturvärden. Bedömningen är dock att de aktuella områdena har låga naturvärden, samt att tillgängligheten är fortsatt god för ortens invånare, vilket gör att exploatering bedöms vara acceptabel.

Orrefors är en utpekade serviceort som förväntas tillhandahålla och utveckla service för den omkringliggande landsbygden. I området kring det tidigare glasbruket planeras ny funktionsblandad bebyggelse där marken är förorenad. Det finns risk för att föroreningar sprids till närliggande vattendrag vid förändrad markanvändning. Ett tydligt ställningstagande i planförslaget är att marken ska saneras, vilket bedöms som positivt ur ett miljöperspektiv. Utanför Orrefors finns även det enda nya verksamhetsområdet som utpekade i planförslaget. Inom detaljplaneringsprocessen kommer ytterligare analyser och bedömningar göras.

Örsjö är en utpekade serviceort som förväntas tillhandahålla och utveckla service för den omkringliggande landsbygden. Viss jordbruksmark tas i anspråk för bostadsändamål och en lokaliseringsutredning har genomförts. Den visar att utifrån önskad närhet till kollektivtrafik, service och lämpliga markförhållanden, finns inga alternativa platser som uppfyller kraven. Den föreslagna lokaliseringen bedöms bidra till en sammanhållen ortsutveckling med god tillgång till hållbara transportmöjligheter, vilket stärker det nationella målet om en god bebyggd miljö.

S:t Sigfrid och Kristvallabrunn har en särprägel utifrån att kommunen ser området kring de två orterna som landsbygd med utvecklade användning. Detta innebär att i området föreslås fokus ligga på att främja

visst bostadsbyggande, förbättra kommunikationer och skapa möjligheter för rekreation. Jordbruksmark förekommer inom utpekade områden för bostadsbebyggelse men det framgår av utpekandena att jordbruksmark ska visas särskild hänsyn i samband med planläggning och exploatering.

Jämförelse med nollalternativet

Gällande natur och rekreation har mycket av det som omfattas av nollalternativet redan genomförts, till skillnad från utvecklingen av bostäder och verksamhetsområden. Planförslaget innebär därför ytterligare steg inom naturvård och främjande av ekosystemtjänster. Bedömningen är att nollalternativet inte har varit tillräckligt drivande för att åstadkomma förändringar kopplade till bostads- och verksamhetsutveckling i kommunens mindre orter. Det framgångsrika naturvårdsarbetet bedöms bero på att kommunen haft rådighet i form av kompetens, resurser och strategisk planering. Samma förutsättningar har inte funnits för utbyggnad av bostäder och verksamhetsområden. Planförslaget fokuserar därför på vad som är realistiskt att genomföra under planperioden, vilket resulterar i en mer återhållsam utvecklingsinriktning.

Planförslaget pekar ut stora områden för möjlig energiproduktion, vilket innebär en potentiell risk för kumulativa effekter vid en omfattande utbyggnad av vindkraft. Jämfört med nollalternativet, Vindbruksplanen från 2015, har de utpekade ytorna förändrats. Sammantaget avsätts något mindre yta för energiproduktion i planförslaget jämfört med nollalternativet, och deras placering skiljer sig från tidigare. Bedömningen är betydande miljöpåverkan som kräver vidare utredning i samband med framtida tillståndprocesser.

Måluppfyllelse

Planförslaget förhåller sig till flera mål på global, nationell och lokal nivå. Samhällsplanering innebär alltid intresseavvägningar och målkonflikter. Planförslaget redogör för resonemang kring dessa avvägningar i stor utsträckning, och innehåller tydliga ställningstaganden om hur effekterna av detta ska minimeras.

Målet om en god bebyggd miljö bedöms få förbättrade förutsättningar att uppnås genom planförslaget, även om det inte innebär att målet nås fullt ut, vare sig på nationell eller lokal nivå. Översiktsplanen har inte ensam rådighet över måluppfyllelsen, utan det beror också på hur Nybro kommun samverkar med andra aktörer i genomförandet. Som landsbygdskommun präglas kommunen dessutom av ett lågt exploateringstryck, särskilt utanför centralorten.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan det konstateras att planförslaget, jämfört med nollalternativet, innebär ett minskat ianspråktagande av jordbruksmark, minskade ytor för bebyggelse, ett ökat fokus på vattenhållande åtgärder samt en mer sammanhållen syn på vattensystem och naturvärden. Samtidigt pekas färre och totalt sett mindre ytor ut för energiproduktion gentemot nollalternativet. Slutsatsen är att planförslaget leder till färre negativa konsekvenser inom de områden som omfattas av miljökonsekvensbeskrivningen.

Utifrån den nivå som miljöbedömningen har avgränsats till, det vill säga en strategisk nivå, bedöms planförslaget bidra till en mer hållbar utveckling.

Konsekvensbedömning där genomförandet kan medföra betydande miljöpåverkan

Miljökvalitetsnormer för vatten

Planförslagets innehåll

Ställningstaganden

Följande ställningstaganden anges i ÖP 2050:

- Grundvatten, sjöar, vattendrag och våtmarker, ska skyddas mot åtgärder som negativt kan påverka vattenkvaliteten.
- Nybro kommun ska arbeta för att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten.
- Nybro kommun ska arbeta för en återställning av vattendragens funktion och förbättra vattendragens status genom restaurering av svämplan längs med sjöar och vattendrag, biotopvårdsåtgärder, skyddszoner och konnektivitet.
- Nybro kommun ska arbeta för att återväta landskapet. Områden med utdikade torvmarker prioriteras.
- Arrendeavtal för kommunal jordbruksmark bör omfatta krav på minimering av näringsläckage och naturhänsyn på betesmark.

Markanspråk

Alla planförslagets föreslagna ytor för ny bebyggelse påverkar miljökvalitetsnormer för vatten.

Planförslaget redovisar fördröjande åtgärder som håller kvar vatten i landskapet. I mark- och vattenanvändningskartan föreslås flera områden som möjliga för anläggande av våtmark. Vattendröjande åtgärder prioriteras också för att förbättra den ekologiska och kemiska kvaliteten i vattendragen Ljungbyån och Snärjebäcken. Dessa vattendrag har stora avrinningsområden i Nybro kommun och åtgärder bedöms ha stor positiv effekt på vattenkvaliteten i huvudfåran.

Miljöbedömningens påverkan på planförslaget

Under miljöbedömningsprocessen har behovet av att öka förståelsen för hur miljökvalitetsnormer för vatten påverkas av planförslaget. För att uppnå detta krävdes dels mer detaljerad information om vattenförekomster, en tydligare redovisning av de faktorer som påverkar deras tillstånd, samt vilka åtgärder som vidtas för att förbättra vattenstatusen.

Planförslaget lyfter fram att arbetet med potentiellt förorenade områden kan ha positiva effekter på vattenkvaliteten. För att detta ska vara möjligt krävs dock kunskap om vilka vattenförekomster som idag påverkas av markföroreningar – information som saknades i det ursprungliga förslaget.

Efter samrådet har en genomgång gjorts av samtliga utpekade ytor för ny och ändrad markanvändning. För varje område har en bedömning gjorts av hur miljökvalitetsnormerna kan påverkas. Planförslaget innehåller nu en redovisning av de ytor där risk för påverkan bedöms föreligga, och kommunen avser att presentera eventuella åtgärder i den kommande vattentjänstplanen.

En särskild genomgång har även gjorts av landsbygdsutveckling i strandnära lägen, med fokus på påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten. Denna process, i kombination med dialoger med VA-huvudmannen, har lett till justeringar av föreslagna områden. De ändringar som följde planförslagets granskning bedöms inte medföra försämrade förutsättningar att nå miljökvalitetsnormer för vatten.

Konsekvensbedömning av planförslaget

Åtgärder för att förbättra den ekologiska statusen är att arbeta för att bibehålla vatten i landskapet. Genom ökad konnektivitet möjliggörs fri rörelse för vatten, sediment, näringsämnen och organismer.

Konnektivitet i hydrologiska system refererar till hur väl olika vattenförekomster är sammanlänkade. Ett konkret sätt är att försöka få bort onödiga hinder som blockerar flöden.

Ett annat sätt är att arbeta med de fördröjande åtgärderna. Exempel på detta är anläggning av våtmarker, breddning av diken, skapa översvämningssytor, skapa strukturer för att hålla kvar vatten och sakta släppa ut det. Även vegetationsplantering längs vattendrag och i avrinningsområden kan öka infiltrationen och minska avrinningen.

Åtgärder för att minska läckage och utsläpp av fosfor och kväve är att aktivt arbeta med påverkanskällorna. Inom exempelvis jordbruket kan man genom användning av skyddszoner med vegetation fånga upp näringsämnen och sediment innan de når vattnet. Även begränsning av bekämpningsmedel och förbättrad gödselhantering minskar överskottet av näringsämnen som kväve och fosfor.

Planförslaget fokuserar på återvätning av landskapet vilket kan medföra både positiva och negativa effekter på miljökvalitetsnormer för vatten. De positiva effekterna är att våtmarker fungerar som naturliga filter som kan minska näringsämnen som kväve och fosfor från att nå vattendrag och sjöar. Våtmarker har även en reningsfunktion och kan hjälpa till att rena vatten från föroreningar och sediment, vilket förbättrar den övergripande vattenkvaliteten. En negativ effekt på miljökvalitetsnormer för vatten är att det kan finnas risk för att föroreningar sprids till vattenförekomster om våtmarken anläggs inom ett förorenat område.

Bedömningen är att om åtgärder genomförs är den effekten positiv på miljökvalitetsnormer för vatten.

Förorenad mark

Planförslagets innehåll

Ställningstaganden

Följande ställningstaganden anges i ÖP 2050:

- Kommunen ska bedriva egeninitierad tillsyn av förorenade områden med målet att nå de nationella och regionala miljökvalitetsmålen för förorenad mark. Kommunen ska verka för att de prioriterade förorenade områdena ska undersökas vidare och att lämpliga åtgärder ska vidtas.
- Riktlinjer för efterbehandling av förorenade områden i Nybro kommun (2015) bör revideras.
- Utredning av förorenad mark bör utföras i ett tidigt planeringsskede.
- Vid utredning och åtgärder av potentiellt förorenad mark ska särskilt känsliga områden, såsom vattenskyddsområden och områden med risk för höga flöden och översvämning, prioriteras.
- Vid planering och utveckling av vardagsnära natur ska hänsyn tas till potentiellt förorenade områden. Skapande av platser där människor, och framför allt barn, förväntas uppehålla sig ska undvikas där risk för potentiellt förorenade områden finns.
- Markanvändningen på nedlagda deponier får inte hindra eller försvåra underhåll och nyinvesteringar av skyddsåtgärder. Bostäder på nedlagda deponier bör inte förekomma.
- Möjligheten till annan användning, exempelvis solcellsanläggningar på nedlagda deponier ska undersökas.

Markanspråk

Inom Nybro kommun finns flertalet områden som är riskklassade som potentiellt förorenade. Mark- och vattenanvändningskartan redovisar följande markanspråk:

- På Orrefors glasbruksområde har exploatering av ny bebyggelse föreslagits. Markanvändningen som anges är funktionsblandad bebyggelse.
- Friluftsliv och rekreation har föreslagits på ett område som omfattar Bäckebo sågverk.
- Planförslaget föreslår i vissa fall ytor för våtmark i närheten av potentiellt förorenad mark.

Miljöbedömningens påverkan på planförslaget

Inledningsvis saknade planförslaget information om potentiellt förorenade områden. En hänvisning fanns till Länsstyrelsen EBH-karta. Planförslaget redovisade ny användning på kända förorenade områden och det framfördes ett behov av att kunna utläsa hur situationen ser ut i det aktuella området idag.

I arbetet med utveckling av planförslaget har frågan lyfts om att redovisa mer information kopplat till förorenade områden, för att möjliggöra analyser och förutse intressekonflikter.

Efter samrådet har analyser genomförts gällande vilka platser som har flera riskfaktorer kopplat till sig, exempelvis risk för översvämning, infrastruktur och bebyggelse samt känd förekomst av förorenad mark. Analysen har lett till reflektioner kring ytors placering samt ställningstaganden. De ändringar som följde planförslagets granskning bedöms inte medföra försämrade förutsättningar att nå miljökvalitetsnormer för vatten.

Konsekvensbedömning av planförslaget

Förorenade områden är en stor utmaning för kommunen. Planförslaget innehåller flera viktiga ställningstaganden som bedöms bidra till målet om giftfri miljö.

Orrefors

Planförslaget redovisar ny användning i form av funktionsblandad bebyggelse i Orrefors. Det aktuella området är riskklassat som förorenad mark och ska saneras innan byggnation kan ske. Att föreslå funktionsblandad bebyggelse inom ett förorenat område innebär flera potentiella miljökonsekvenser som

behöver utredas och beaktas. Enligt planförslaget är också en önskad utveckling att byggnaderna tas i bruk. Beroende på hur föroreningssituationen ser ut kan det behövas saneras även under byggnader.

De miljökonsekvenser som kan uppstå under saneringsarbetet är flera. Som exempel finns risk för att föroreningar sprids till omgivande mark och vatten. Närboende och de som arbetar med saneringen kan bli exponerade för farliga ämnen vilket kan påverka människors hälsa. Saneringen genererar förorenat avfall som måste hanteras och deponeras på ett säkert sätt för att undvika ytterligare miljöpåverkan. Efter saneringen finns även risken för restföroreningar, kvarvarande föroreningar i marken, som kan påverka framtida användning av området och hälsan hos de som vistas i området.

Bäckebo

I Bäckebo redovisar planförslaget ett område för ny användning i form av rekreation och friluftsliv. Området omfattar hela Bäckebo samhälle. Två olika områden har riskklassats som potentiellt förorenade inom den föreslagna ytan. Ställningstagande i planförslaget lyfter fram att vid utveckling av den vardagsnära naturen, med exempelvis nya lekmiljöer, behöver hänsyn tas till de föroreningar som finns inom området.

De miljökonsekvenser som kan uppstå är att besökare i området kan exponeras för farliga ämnen, vilket kan påverka deras hälsa negativt. Aktiviteter inom rekreativområdet kan leda till spridning av föroreningar till omgivande mark och vatten, särskilt om området inte är tillräckligt sanerat. Förorenade områden kan också ha försämrade ekosystemtjänster, vilket påverkar områdets förmåga att stödja rekreation och friluftsliv.

Gullaskruvs glasbruk

Planförslaget föreslår i vissa fall ytor för våtmark i närheten av potentiellt förorenad mark. Ett exempel är Gullaskruvs glasbruk norr om föreslagna yta för utveckling av våtmark. Bedömningen är att anläggande av våtmark inte försämrar föroreningssituationen utifrån de ställningstagande som säkerställer särskild hänsyn.

Vindbruk

Planförslagets innehåll

Ställningstaganden

Följande ställningstaganden anges i ÖP 2050:

- Nybro kommun har en positiv inställning till etablering av hållbar energiproduktion.
- Etablering av vindkraft är generellt lämpligt i landskapskaraktärerna skogslandskap och sjörika skogslandskap. Lokalisering av vindkraft i det sjörika skogslandskapet kräver stor omsorg.
- Områden med särskilt värde för friluftslivet undantas från vindkraftsetablering. En skyddszon införs för att skydda utblickar i dessa områden.
- Vid etablering av energiproduktionsanläggningar ska hänsyn tas till påverkan på områdets friluftslivsvärden.
- Samtliga vindkraftverk i ett utbyggnadsprojekt ska placeras inom Nybro kommuns utpekade områden lämpliga för vindbruk.

Markanspråk

Planförslaget redovisar flertalet möjliga ytor att utreda vidare för energiproduktion. Ytorna är ett resultat av den metodik som presenteras i landskapsanalysen. Det innebär att hänsyn har tagits till olika faktorer som exempelvis värdefulla och skyddade områden, bebyggelse, infrastruktur, areella näringar m.m. Hänsyn har också tagits till närliggande kommuners vindbruksplaner, Kalmar och Högsby kommun.

Miljöbedömningens påverkan på planförslaget

Inledningsvis saknade planförslaget information om hur hänsyn tagits och vilka aspekter som varit aktuella inför utpekande av områden för energiproduktion. Planförslaget hänvisade enbart till landskapsanalysen som utgör ett underlagsmaterial till översiktsplanen. Därefter har landskapsanalysen och metodiken synliggjorts och bearbetats.

Efter samrådet har ytor för energiproduktion minskats med anledning av inkomna synpunkter under samrådet samt kompletterande analys av vindkraftens påverkan på landskapet. Utöver det har ytor både omformats och undantagits på grund av områdets beskaffenhet. De ändringar som följde planförslagets granskning bedöms inte medföra försämrade förutsättningar att nå miljö kvalitetsnormer för vatten då ytanspråket för ändamålet minskade i omfattning.

Konsekvensbedömning av planförslaget

Det som ligger till grund för utpekande av ytor är landskapsanalysen som i sin tur baseras på flera olika underlag och stor kunskap. Det innebär att områden med viktiga värden i ursprungsläget är exkluderade som möjliga ytor för energiproduktion. Därefter har andra intressen ytterligare begränsat ytorna.

Etablering av vindkraft kan medföra betydande miljökonsekvenser inom flera miljöaspekter beroende på landskapets karaktär och känslighet för förändringar. Bedömningen är även att det inte är relevant att genomföra fördjupade utredningar avseende påverkan på skyddade arter i det här skedet. De utpekade ytorna i sig kräver alla vidare utredning och innebär per automatik betydande miljöpåverkan vid fortsatt tillståndsprocess för vindbruk.

Konsekvensbedömning av övriga miljöaspekter

Befolkning och människors hälsa

Under denna rubrik kan följande ämnesområden behandlas:

- Direkta och indirekta hälsoeffekter: Till exempel buller, luftföroreningar, vibrationer, ljus, lukt, kemikalier, smitta eller olycksrisker.
- Sociala faktorer: De är faktorer som påverkar människors trygghet, tillgång till grönområden, rekreation, fysisk aktivitet och social samvaro.
- Psykisk och fysisk hälsa: Påverkan på livskvalitet, stressnivåer och allmänt välbefinnande.
- Sårbara grupper: Särskild hänsyn ska tas till barn, äldre, personer med funktionsnedsättning och andra grupper som kan vara extra känsliga för miljöpåverkan.

Planförslagets innehåll

Ställningstaganden

Följande ställningstaganden anges i ÖP 2050:

- Nya bostadsområden ska utvecklas i lägen med närhet till vardagsnära natur, service och hållbar pendling samt där nya bostäder kan bidra till utökad service.
- Alla kommunens service- och boendeorter ska ha tillgång till vardagsnära natur i form av ett bostadsnära park- eller naturområde med särskilda värden för friluftsliv och rekreation.
- Boendemiljöer ska utformas för att bidra till ökat välmående och kreativitet hos barn och unga.
- Boendemiljöer ska möjliggöra och stödja hälsosamma val för att främja en jämställd och jämlik hälsa.
- Omgivningsstörande verksamheter ska placeras där störningar kan tolereras utifrån rådande miljölagstiftning och strategiska ställningstaganden.
- Vid planläggning ska hänsyn tas till utpekad transportled för farligt gods för att säkerställa transportledens värde och funktion.
- En riskanalys ska genomföras över vilka fastigheter, i anslutning till transportled för farligt gods, som bör omfattas av skyddsåtgärder.
- Undvik att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.
- Nybro kommun bör delta vid nästa planerade mätning av NO₂ och/eller VOC i gaturum.

Markanspråk

Planförslaget redovisar områden för ny bebyggelse i serviceorter, S:t Sigfrid, Kristvallabrunn och strandnära lägen.

I samtliga tre serviceorter redovisas ytor för centrumområde, med syfte att bidra till en känsla av sammanhang och identitet för orten.

Miljöbedömningens påverkan på planförslaget

Planförslaget redovisar ett generellt ställningstagande kring farligt-gods leder. Länsväg 125 är en utpekad farligt gods led men det saknades inledningsvis resonemang av vilken hänsyn som krävs vid de nya utpekade områden längs med vägen. Till exempel föreslås ny användning av friluftsliv och rekreation vid Kråksmåla, ny gång och cykelkoppling längs med länsvägen till och igenom Skoghult och utvecklad användning av vägen i form av trafiksäkerhetshöjande åtgärder i Alsterbro tätort. Planförslaget har förtydligats med vilken hänsyn som ska tas, samt att gång och cykelkopplingen mot Skoghult tagits bort.

Konsekvensbedömning av planförslaget

Planförslaget föreslår ny bebyggelse men i begränsad omfattning, och förväntas inte ge större konsekvenser på trafik, buller eller tillgång till grönområden.

Planförslagets utpekande av centrumområden i serviceorterna bedöms förstärka orternas attraktivitet och identitet och kan även bidra till förenklad och mer hållbar mobilitet. Enligt principer för utveckling av dessa områden ska utvecklingen av centrumområdena ske i nära samverkan med invånare och lokala aktörer, vilket också kan gynna delaktighet och gemenskap.

Planförslaget har en rad olika ställningstaganden som gynnar social gemenskap. Det rör sig exempelvis om skapandet av centrumområden i serviceorterna, strävan efter blandad bebyggelse, förbättrad kommunikation samt andra åtgärder som stärker attraktivitet och förstärker landsbygd och orter. Planförslaget kan vinna ytterligare på att förstärka trygghetsfokus i exempelvis principer för utveckling av centrumområden.

Planförslaget har flera utpekade stråk för utveckling av gång- och cykelvägar. Syftet är att göra kopplingar mellan målpunkter och öka säkerhet och främja vardagscykling, samt rekreation.

Ur ett socialt perspektiv förbättrar planförslaget tillgången till grönstrukturen kring orterna och ett stort fokus ligger på utveckling av de gröna och blå miljöerna, dels kopplat till naturvärden och bevarande av dessa och dels som en viktig del av den bebyggda miljön.

Bedömningen är att planförslaget kan leda till positiva konsekvenser för många, inte minst barn och unga.

Biologisk mångfald och skyddade djur- eller växtarter

Under denna rubrik kan följande ämnesområden behandlas:

- Biologisk mångfald i bred bemärkelse: Det inkluderar ekosystemens struktur och funktion, genetisk variation, artrikedom och populationsstorlek. Även ekosystemtjänster som till exempel pollinering, vattenrening, klimatreglering ingår.
- Skyddade arter och livsmiljöer: Det inkluderar arter som är skyddade enligt 8 kap. miljöbalken, artskyddsförordningen, EUs art- och habitatdirektiv, EU:s fågeldirektiv.
- Kumulativa effekter: Hur påverkan samverkar med andra befintliga eller planerade verksamheter i området.

Planförslagets innehåll

Ställningstaganden

Följande ställningstaganden anges i ÖP 2050:

- Bevarande av kommunens unika mångfald av naturmiljöer och den gröna infrastruktur som knyter samman dem, ska vara vägledande i prioriteringar och beslut som rör kommunens markanvändning.
- Vid exploatering eller andra ingrepp i områden utpekade i kartan ”Nybro kommuns värdefulla naturmiljöer och vatten” behöver påverkan på värdefull natur utredas. Om det inte går att undvika negativa effekter kan kompensationsåtgärder krävas för att säkerställa fungerande grön infrastruktur.
- Översiktsplanen och efterföljande arbete stärker den gröna infrastrukturen och främjar flera viktiga ekosystemtjänster genom återskapande av våtmarker på strategiska platser.
- Den vardagsnära naturen utvecklas till en viktig del i kommunens gröna infrastruktur. Åtgärder för att utveckla friluftsliv och rekreation samt biologisk mångfald prioriteras.
- Skyddsvärda träd ska bevaras vid exploatering. De mest skyddsvärda träden ska skyddas genom naturminnesmärkning. Befintliga träd ska visas hänsyn vid exploatering och antalet träd i tätbebyggda områden ska bli fler.

Markanspråk

Planförslaget redovisar ny användning i form av rekreation och friluftsliv i Bäckebo, Orrefors, Kråksmåla, Rugstorp, Kristvallabrunn och Alsjöholm.

Planförslaget möjliggör landsbygdsutveckling i strandnära läge.

Miljöbedömningens påverkan på planförslaget

Inledningsvis saknades tydlig information i planförslaget om varför vissa våtmarker valts ut för åtgärder. Under arbetets gång har detta kompletterats. Miljöbedömningen har även uppmärksammat att en analys av åtgärdernas påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten saknades. Denna analys har nu inkluderats i planförslaget, om än på en övergripande nivå.

Under miljöbedömningen har behovet av ett utvecklat resonemang om hur föreslagna områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge motiveras utifrån den samhällsekonomiska och sociala vinst som kan förväntas. Efter samrådet har analys och resonemang kring motivering förts. Det i sin tur har påverkat vilka ytor som i slutändan har utpekats för landsbygdsutveckling i strandnära läge.

Konsekvensbedömning av planförslaget

Våtmarker

Etablering och restaurering av våtmarker inom de utpekade områdena bedöms generellt ha en positiv påverkan på den biologiska mångfalden. Öppna våtmarker som håller vatten större delen av året gynnar ett flertal arter. Vissa platsbundna arter kan påverkas negativt av en förändrad växtmiljö. Dock bedöms dagens starka fluktuationer ha större negativ påverkan än de förändringar som föreslås. En detaljerad artinventering krävs för att fullt ut bedöma påverkan på hotade och skyddsvärda arter.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge

Planförslaget redovisar flera nya bostadsområden i strandnära läge. Strandområden är ofta ekologiskt känsliga med höga naturvärden vilket gör att stor hänsyn behöver tas. Inför utpekandet av ytor har fördjupade analyser genomförts avseende natur- och friluftslivsvärden samt tillgång till service och infrastruktur.

Processen har lett till att mindre lämpliga ytor har valts bort. Det som idag återstår i planförslaget kan utifrån aktuellt kunskapsläge bedömas möjliga att exploatera. Efter granskning har ett område tillkommit i Alsterbro, i direkt anslutning till ett tidigare utpekat område. Utpekandets syfte är att bekräfta och utveckla befintlig användning på platsen, som i huvudsak består av rekreation, friluftsliv och tillfälligt boende. Dialog angående utpekandet har gjorts med Länsstyrelsen Kalmar. Fördjupade naturvärdesinventeringar genomförs i samband med detaljplaneläggning och strandskyddsdispensärenden.

Övriga frågor

Planförslagets ytor för ny eller utvecklad användning bedöms inte vara ett hot mot biologisk mångfald då det finns tillräckligt med gröna ytor och träd insprängt i orterna. Det gör att tyngd inte behöver läggas på spridningskorridorer. En översiktlig analys har även genomförts av befintliga naturvärden. Kommunen har aktivt valt att inte föreslå ny bebyggelse i områden med höga naturvärden. Artförekomster i de föreslagna ytorna kommer att utredas vidare i framtida detaljplaneläggning.

Planförslaget beskriver positiv påverkan på Ljungbyåns vattensystem och utveckling i Alsteråns vattensystem. Utöver detta beskrivs ingen påverkan på övriga Natura 2000-områden. Planförslagets ställningstaganden som föreslås bedöms stärka befintliga Natura 2000-områden.

I planförslaget skyddas tätortsnära natur i Orrefors, genom att ett naturreservat föreslås i direkt anslutning till samhället. Övrig tätortsnära natur har inventerats och benämns "vardagsnära natur" utan att få ett utpekat områdesskydd.

Mark, jord, vatten, luft och klimat

Under denna rubrik kan följande ämnesområden behandlas:

- Mark och jord: Påverkan på markens struktur och stabilitet, risk för markföroreningar och behov av marksanering, erosionsrisk och påverkan på jordbruksmark och annan markanvändning.
- Vatten: Förändringar i yt- och grundvattenflöden, risk för föroreningar, övergödning och försurning, påverkan på vattenkvalitet och ekologisk status enligt vattenförvaltningsförordningen.
- Luft: Utsläpp av luftföroreningar, luktpåverkan, effekter på lokal och regional luftkvalitet samt påverkan på människors hälsa och miljö kvalitetsnormer.
- Klimat: Utsläpp av växthusgaser, indirekta utsläpp från energi, transporter och material, möjligheter till utsläppsminskning och energieffektivisering samt klimatanpassningsåtgärder

Planförslagets innehåll

Ställningstaganden

Följande ställningstaganden anges i ÖP 2050:

- Nybro kommun ska arbeta med ekosystembaserad klimatanpassning med naturen som förebild.
- Nybro kommun ska arbeta för att återveta landskapet. Områden med utdikade torvmarker prioriteras.

Markanspråk

Planförslaget föreslår en ombyggnation av riksväg 31 för att förbättra framkomlighet och trafiksäkerhet. Förslaget innefattar även en ny sträckning av vägen utanför Nybro, vilket syftar till att skapa en mer effektiv trafiklösning och minska påverkan på tätorten.

Planförslaget föreslår arbete med fördröjande åtgärder som håller kvar vatten i landskapet. I mark- och vattenanvändningskartan föreslås flera områden som möjliga för anläggande av våtmark. Åtgärderna syftar till att både stärka den biologiska mångfalden och anpassning till förändrat klimat.

Miljöbedömningens påverkan på planförslaget

Under miljöbedömningsprocessen har behovet av att utreda konsekvenserna av den föreslagna sträckningen för riksväg 31 lyfts fram. Det har särskilt påtalats att det är viktigt att tydliggöra varför en breddning av befintlig vägsträckning anses vara svår att genomföra. Komplettering har skett av underlaget genom en fördjupad analys med flera alternativa lösningar. Det i sin tur behöver utredas tillsammans med Trafikverket. Efter samrådet har den föreslagna sträckningen har förändrats till ett utpekande om en åtgärdsvalsstudie på den aktuella sträckan, i vilken en grundlig utredning av områdets förutsättningar kan göras.

Planförslaget är framtaget baserat på en medvetenhet kring var risker för översvämning föreligger. Denna medvetenhet och kunskap är främst baserad på erfarenhet och kännedom om vilka faktorer som medverkar till riskerna. Miljöbedömningen förde fram behovet av att ta fram underlag som visar var risker finns, för att säkerställa att kunskapen delas med flera och för att ge underlag för var det är extra viktigt att göra utredning vid förändring och utveckling.

Efter samrådet har analyser genomförts gällande vilka platser som har flera riskfaktorer kopplat till sig, exempelvis risk för översvämning, infrastruktur och bebyggelse samt känd förekomst av förorenad mark. Analysen har lett till reflektioner kring ytors placering samt ställningstaganden.

Konsekvensbedömning av planförslaget

Klimat

Vid höga vattenflöden och översvämningar bedöms främst två risker som kan ge upphov till stor problematik. Det är risken för spridning av föroreningar och brustna fördämningar. Spridning av

föroreningar kan leda till skada människors hälsa och miljö. Brustna fördämningar kan medföra skador på infrastruktur och bebyggelse. Analysen som har genomförts visar var dessa risker har störst sannolikhet att inträffa. Det innebär att en större beredskap och förebyggande arbete är möjlig. Bedömningen är att översiktsplanarbetet kan medföra att riskerna minskar gentemot ett nollalternativ.

Riksväg 31

Under miljöbedömningsprocessen har behovet av att utreda konsekvenserna av den föreslagna sträckningen för riksväg 31 lyfts fram. Konsekvenser har inte bedömts eftersom alternativen behöver utredas vidare.

Våtmarker

Planförslaget fokuserar på återvätning av landskapet, vilket medför flera positiva konsekvenser för både miljö och klimat. Genom att återställa tidigare hydrologi – exempelvis genom att åtgärda diken och trösklar – skapas förutsättningar för att våtmarkerna ska hålla större vattenvolymer över längre tid. Detta bidrar till jämnare vattenflöden under året, vilket minskar risken för både översvämningar och extremt låga flöden, särskilt i känsliga avrinningsområden som Ljungbyån och Snärjebäcken.

Återvätningen förbättrar vattenkvaliteten, ökar grundvattenbildningen och bidrar till klimatreglering genom ökad kolinlagring och minskade utsläpp av växthusgaser. Lokalt kan höjda grundvattennivåer ha en positiv effekt på skogsmark genom ökad vattentillgång och luftfuktighet, vilket stärker trädens motståndskraft under torra perioder.

Samtidigt finns potentiella negativa konsekvenser som behöver beaktas. Hänsyn behöver tas till påverkan på jordbruksmark, skogsbruk och markens stabilitet. Sammantaget bedöms återvätning vara en hållbar markanvändning med övervägande positiva effekter.

Landskap, bebyggelse och kulturmiljö

Under denna rubrik kan följande ämnesområden behandlas:

- Landskap: Påverkan på landskapsbilden, särskilt i områden med höga natur- eller kulturvärden.
- Bebyggelse: Påverkan på den befintliga bebyggelsestrukturen och människors livsmiljö. Även byggnaders placering, utformning, skala och relation till omgivningen.
- Kulturmiljö: Påverkan på kulturmiljövärden. Kulturmiljö hänger samman med landskap och bebyggelse, och handlar även om upplevelsevärden, identitet och samhällshistoria.

Planförslagets innehåll

Ställningstaganden

Följande ställningstaganden anges i ÖP 2050 som påverkar riksintresse för kulturmiljö:

- Nya bostadsområden ska utvecklas i lägen med närhet till vardagsnära natur, service och hållbar pendling samt där nya bostäder kan bidra till utökad service
- Nybro kommun ska arbeta med arkitekturpolicyns principer för Gestaltad livsmiljö i efterföljande planering och vid bygglov.
- Ny bebyggelse på landsbygden följer arkitekturpolicyns principer gällande placering i landskapet, placering på tomten samt utformning.
- Inom särskilt värdefulla kulturmiljöer eller i ärenden som kan medföra stor omgivningspåverkan ska analys av värdebärande egenskaper, kvaliteter och känslighet göras i tidiga skeden av planprocessen.
- Inom område av riksintresse för kulturmiljövärden ska särskild hänsyn tas till utpekade värdebärande egenskaper och uttryck i samtliga plan- och bygglovsärenden för att undvika skada på eller försvagning av riksintresset. Kulturmiljöutredningar och konsekvensbedömningar kan krävas för att säkerställa att riksintresset tillgodoses.

Markanspråk

Ytor föreslagna för ny bostadsbebyggelse finns i kommunens större orter, Alsterbro, Orrefors och Örsjö samt S:t Sigfrid och Kristvallabrunn.

Miljöbedömningens påverkan på planförslaget

Under miljöbedömningen har det framkommit ett behov av att tydligare definiera vilken hänsyn som bör tas till kulturmiljön. Planförslaget redovisar nya användningar inom områden som omfattas av riksintresse för kulturmiljö. Kommunens tolkning av riksintresset spelar en viktig roll i hur dessa värden ska hanteras och integreras i planförslaget. Det handlar om att säkerställa att kulturhistoriska värden och lokala traditioner tas tillvara och får en naturlig plats i den framtida utvecklingen av området.

Efter samrådet har en fördjupad analys genomförts för orterna Bäckebo, Flerohopp, Flygsfors, Gullaskrubb, Kristvallabrunn, Kråksmåla, Målerås och Sandslätt. Däremot saknas en fördjupad analys för Orrefors som är ett av planförslagets tre riksintresseområden inom kulturmiljö. Anledningen är att kommunen har för avsikt att bedriva ett utvecklingsarbete i kommunens tre serviceorter där Orrefors ingår. I samband med det arbetet avses en fördjupning av kulturmiljövärden utföras.

Konsekvensbedömning av planförslaget

Planförslaget redovisar flera ställningstaganden som knyter an till bevarande och utvecklande av kulturhistoriska värden. Fördjupningar inom kulturmiljöer i de mindre orterna resulterar i ställningstaganden för kommande bygglovsprocesser. Detta sammantaget bedöms leda till ökat skydd för värdefulla kulturmiljöer.

Orrefors

I Orrefors föreslås funktionsblandad bebyggelse i området som omfattas av Orrefors bruksområde. Men det går inte att utläsa vilka värden som finns på den enskilda platsen, utan hänvisning sker till de övergripande ställningstagandena. En bedömning saknas hur framtida markanvändning och bebyggelse kan påverka de kulturmiljövärden som finns.

Det finns en risk för påverkan på kulturmiljön om inte en analys sker i senare skede. Ett exempel på det är förlust av kulturhistoriska värden, försämrad landskapsbild och identitet. Även attraktiviteten kan påverkas vilket kan leda till kumulativa effekter då kulturmiljöer är ofta viktiga för besöksnäring och lokal ekonomi.

Hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön samt material, råvaror och energi

Under denna rubrik kan följande ämnesområden behandlas:

- Hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön: Användning av naturresurser i landskapet, till exempel jordbruksmark, skog, sjöar, bebyggelsemiljöer.
- Hushållning med material, råvaror och energi: Effektiv användning av resurser i produktion och drift, till exempel byggmaterial, bränslen, el, vatten.

Planförslagets innehåll

Ställningstaganden

Följande ställningstaganden anges i ÖP 2050:

- Jordbruksmark värnas och kan endast bebyggas för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse.
- Bostadsbebyggelse på jordbruksmark ska enbart tillåtas på de ytor som pekas ut i översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta.

Markanspråk

Planförslaget redovisar ny bostadsbebyggelse på odlingsbar mark i Örsjö.

Miljöbedömningens påverkan på planförslaget

Planförslaget saknade inledningsvis en redovisning av framtida bergmaterialresurser. Under miljöbedömningen uppmärksammades behovet av att redovisa bergkvalitetskarteringen för Nybro kommun, samt om planen identifierar lämpliga områden för framtida bergtäkter. Det framkom även ett behov av tydliga ställningstaganden för hanteringen av berg- och grustäkter. Kommunen har gjort bedömningen att utifrån rådande marknadsefterfrågan, inte är aktuellt att peka ut nya områden för berg- och grustäkter.

Jordbruksmark är en begränsad resurs. När den bebyggs, förloras möjligheten att använda marken för livsmedelsproduktion. Planförslaget redovisar ny bostadsbebyggelse på jordbruksmark i Alsterbro och i Örsjö. I ställningstaganden redovisas att bebyggelse på jordbruksmark får endast ske för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse. Däremot saknades inledningsvis en redovisning av utredning kring alternativa lokaliseringar, som är en förutsättning för att kunna hävda ett väsentligt samhällsintresse. En lokaliseringsutredning har genomförts inför granskningskedet.

Konsekvensbedömning av planförslaget

Bebyggelse på jordbruksmark

Eftersom den föreslagna bebyggelsen i Örsjö innebär att brukad jordbruksmark tas i anspråk, har en lokaliseringsutredning genomförts. Utredningen visar att det inte finns några alternativa platser som är lämpliga med hänsyn till närhet till kollektivtrafik, service och markens beskaffenhet. Den föreslagna bebyggelsen bedöms binda samman de centrala delarna av Örsjö och möjliggör bostäder på gångavstånd till tågstation, busshållplats, skola och grönområden – vilket stärker målet om en god bebyggd miljö. Sammantaget bedöms detta utgöra ett väsentligt samhällsintresse som väger tyngre än värdet av den jordbruksmark som tas i anspråk.

I Alsterbro bedöms att jordbruksmarken som tas i anspråk för bostäder inte är funktionell som jordbruksmark. Vilket gör att ingen lokaliseringsutredning har genomförts.

Uppföljning och övervakning

En miljöbedömning för planer ska enligt 6 kapitlet 11 § miljöbalken innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför. Syftet med uppföljningen är att se om föreslagna strategier eller åtgärder bidrar till uppfyllelsen av planen, kontrollera att negativa miljöeffekter inte blir större än avsett samt att kunna upptäcka och åtgärda oförutsedda negativa miljöeffekter.

Nybro kommun kommer att följa upp miljöpåverkan av översiktsplanen inom det befintliga miljöarbetet inom kommunen. Utvecklingen av kommunen granskas i samband med detaljplanering samt vid bygglov- och miljöärenden.

HÅLLBARHETSBEDÖMNING

Hållbarhetsbedömningen utgår ifrån social-, ekonomisk-, och ekologisk hållbarhet. Den redovisar påverkan på hållbarheten i positiv och negativ riktning samt vilka medskick som kan förbättra möjligheterna till en hållbar utveckling. Medskicken syftar till dels att förbättra planförslaget men även efterföljande processer.

En definition av hållbar utveckling enligt Hoppfullt och hållbart, Hållbarhetsprogram, 2018, Nybro kommun

Hållbarhet har tre dimensioner; ekologiskt, ekonomiskt och socialt. Ekologisk hållbarhet omfattar allt som har med jordens ekosystem och planetens gränser att göra. Ekonomin kan ses som ett medel för att nå hållbarhet. Den sociala hållbarhetsdimensionen handlar om välbefinnande, rättvisa, rättigheter och människans behov. Social hållbarhet är inte möjlig utan att också ekosystemen fungerar hållbart.

Planförslaget visar att Nybro kommun strävar efter att integrera ekologiska, sociala och ekonomiska mål på ett balanserat sätt. Genom att främja ekosystemtjänster, rekreation, kulturarv och hållbar infrastruktur skapas synergier som stärker både miljön, människors livskvalitet och den lokala ekonomin.

Hållbarhetsbedömningen är indelad i två delar. Först en sammanfattande del utifrån varje hållbarhetsperspektiv, därefter följer en fördjupad beskrivning.

De tre hållbarhetsdimensionerna

Social hållbarhet

Social hållbarhet handlar om att skapa ett samhälle där alla människor har möjlighet till ett gott liv. Det innebär att främja jämlikhet, inkludering, trygghet och goda levnadsvillkor, både nu och för kommande generationer.

Nedan redovisas en sammanfattning av de positiva effekterna, identifierade risker och medskick.

Planförslagets positiva effekter:

- Främjar jämlik tillgång till bostäder, service och rekreation.
- Förbättrad folkhälsa genom satsningar på gång- och cykelstråk samt närhet till utvecklad vardags- och tätortsnära natur.
- Ökad trygghet och tillgänglighet i kollektivtrafiken.
- Stärker lokal identitet och kulturmiljöer.

De risker som har identifierats är:

- Risk för ökad polarisering mellan serviceorter och övriga orter om utvecklingsmöjligheter upplevs som ojämnt fördelade.
- Unga och äldre utanför serviceorter kan få försämrad tillgång till kollektivtrafik och därmed minskad delaktighet.
- Områden som lämnas utan skötsel, t.ex. glasbruksområdet i Orrefors, riskerar förfall, otrygghet och spridning av föroreningar.

Medskick:

- Tydliggöra att hela kommunen omfattas av utvecklingsmöjligheter.
- Ta fram genomförandeplaner för områden med särskilda behov, till exempel Orrefors glasbruk.
- Förbättra kollektivtrafikens tillgänglighet och trygghet, särskilt för sårbara grupper.

Ekonomisk hållbarhet

Ekonomisk hållbarhet innebär att resurser används effektivt och ansvarsfullt för att skapa långsiktig ekonomisk stabilitet. Det handlar om att främja tillväxt utan att äventyra miljön eller sociala värden.

Nedan redovisas en sammanfattning av de positiva effekterna, identifierade risker och medskick.

Planförslagets positiva effekter:

- Effektiv markanvändning genom koncentration till serviceorter.
- Stärker lokal ekonomi via samordning med befintlig service.
- Förbättrade kommunikationer underlättar arbetspendling.
- Åtgärder som återvätning minskar framtida kostnader.
- Möjliggör bebyggelse i strandnära läge

De risker som har identifierats är:

- Begränsat antal utpekade verksamhetsområden kan ge låg effekt på näringslivsutveckling.
- Klimatförändringar medför risker för översvämningar, torka och minskad grundvattentillgång.
- Höga kostnader för framtida utredningar och investeringar kan belasta kommunens ekonomi, alternativt förhindra utveckling.

Medskick:

- Utöka planens ambitioner för verksamhetsområden och näringslivsutveckling.
- Utveckla en tydlig genomförandeplan med kostnadsbedömning och i den prioritera investeringar som stärker säkerhet, attraktivitet och långsiktig hållbarhet.

Ekologisk hållbarhet

Ekologisk hållbarhet fokuserar på att bevara naturens resurser och ekosystem. Det innebär att minska negativ miljöpåverkan, skydda biologisk mångfald och främja en livsstil som är i balans med planetens gränser.

Nedan redovisas en sammanfattning av de positiva effekterna, identifierade risker och medskick.

Planförslagets positiva effekter:

- Främjar biologisk mångfald och ekosystemtjänster.
- Återställning av våtmarker förbättrar vattenkvalitet och klimatreglering.
- Sanering av förorenad mark minskar miljörisker.
- Klimatanpassning genom multifunktionella ytor och robusta ekosystem.
- Hänsyn till skyddade områden och naturvärden.

De risker som har identifierats är:

- Möjlig påverkan på kulturmiljöer och landskapsbild vid energiproduktion och ny verksamhet.
- Risk för negativ påverkan på skyddade vattenmiljöer om åtgärder inte samordnas väl.
- Miljörisker som buller, föroreningar och översvämningar vid nyetableringar.

Medskick:

- Fortsätta återställning av våtmarker och naturlig hydrologi för klimatreglering och biodiversitet.
- Säkerställa att dagvattenhantering och miljöanalyser genomförs vid nyetableringar.
- Bevara och utveckla grönstruktur och vardagsnära naturmiljöer.
- Genomföra konsekvensbedömningar vid påverkan på skyddade områden.

Fördjupad beskrivning och analys

Fördjupning social hållbarhet:

Jämlik tillgång

Hur främjar planförslaget jämlik tillgång till bostäder, service, rekreation och kollektivtrafik?

Bedömning:

Planförslaget bedöms i flera avseenden främja jämlik tillgång till bostäder, service, rekreation och kollektivtrafik. Genom att utpeka Alsterbro, Orrefors och Örsjö som serviceorter skapas förutsättningar för att erbjuda kommersiell och offentlig service även utanför Nybro stad. Detta är ett strategiskt verktyg för att motverka geografiska ojämlikheter.

Utveckling av centrumområden, nya bostadsområden samt förbättrade gång- och cykelstråk i serviceorterna stärker möjligheterna till bibehållen och utökad service. Även om översiktsplanen inte ensam kan åstadkomma denna utveckling, ger den en strategisk riktning för långsiktigt samarbete mellan olika samhällssektorer.

Planförslaget tar hänsyn till särskilt sårbara gruppers behov, exempelvis genom ställningstaganden om jämlik bostadsutformning. Samtliga serviceorter har nya bostadsområden utpekade, och rekreationsområden finns även i andra boendeorter, vilket ökar tillgängligheten.

Tillgängligheten till kollektivtrafik är svår att bedöma i nuläget, men planens mål om effektiva och hållbara transporter innebär att kommunen ska verka för ökad turtäthet, särskilt i serviceorterna. Trafiksäkerhetshöjande åtgärder kan bidra till tryggare resor till och från hållplatser, vilket gynnar barn, äldre och andra grupper med särskilda behov.

Folkhälsa, trygghet och livskvalitet

Bidrar planen till god folkhälsa, trygghet och livskvalitet för olika grupper i samhället?

Bedömning:

Planförslaget bedöms ha flera positiva effekter på folkhälsan, bland annat genom förbättrade möjligheter till friluftsliv och rörelse via satsningar på gång- och cykelstråk samt rekreationsområden. Säkra stråk bidrar till ökad trafiksäkerhet och rörelsefrihet.

Utvecklingen av stråk och trafiksäkra lösningar främjar social inkludering och förbättrar tillgången till kultur, rekreation och arbete. Detta stärker livskvalitet, tillgänglighet och gemenskap.

Kvinnor, barn och unga är särskilt beroende av kollektivtrafik. Genom förbättrad trafiksäkerhet och trygghet vid kollektivtrafiknoder samt ambitionen att öka turtätheten, kan vardagslivet underlättas för dessa grupper.

Kulturmiljö, landskapsbild och identitet

Hur påverkas kulturmiljöer, landskapsbild och lokal identitet?

Bedömning:

Planförslaget bedöms i huvudsak ha en positiv påverkan på kulturmiljöer och lokal identitet, särskilt i serviceorterna där dessa värden lyfts fram som viktiga att bevara och utveckla. Utveckling av centrumområden i Alsterbro, Orrefors och Örsjö kan bidra till att förstärka orternas identitet och kulturmiljövärden. I Orrefors förstärks detta ytterligare genom att området omfattas av riksintresse för kulturmiljö.

I vissa fall överlappar olika intressen, exempelvis i Kråksmåla där rekreation föreslås inom ett område med riksintresse för kulturmiljö. Bedömningen är att planförslagets ställningstaganden redogör för den hänsyn som ska visas och att det minskar risken för intressekonflikt.

Fördjupad analys av kulturmiljöer har genomförts i åtta orter i kommunen, vilket resulterar i ställningstaganden inför kommande bygglovsprocesser. Den fördjupade kunskapen bedöms ge både ett ökat skydd för kulturmiljöer samt ökade förutsättningar för utveckling av platsers identitet.

Utvecklingsprinciper för centrumområden bedöms kunna bidra till tydlig identitet och funktionalitet. Samtidigt krävs en tydlig ansvarsfördelning och genomförandeplan för att säkerställa att dessa ambitioner realiseras.

Landskapsbildens påverkas främst i områden som pekats ut för energiproduktion, där det finns risk för påverkan på kulturmiljöer, särskilt fornminnen. Även ett nytt verksamhetsområde utanför Orrefors kan påverka landskapsbildens, beroende på verksamhetens karaktär.

Återvätning av torrlagda våtmarker kan förändra landskapsbildens, men ses främst som en återställning av tidigare naturvärden. Dessa åtgärder bedöms ha låg risk för negativ påverkan på kulturmiljöer, och kan i vissa fall bidra till att förstärka kulturhistoriska värden kopplade till vattenmiljöer.

Området kring det gamla glasbruket i Orrefors är av riksintresse och ska bevaras enligt planförslaget. Det är utpekade för funktionsblandad bebyggelse, men utveckling kräver omfattande utredningar kopplade till föroreningar, vattenfrågor och kulturmiljö. Kostnaderna för sådana utredningar kan bli höga, vilket riskerar att utvecklingen uteblir. Om området lämnas utan skötsel finns risk för förfall, otrygghet och spridning av skadliga ämnen. En plan för genomförande och finansiering bör därför tas fram.

Integration och inkludering

Hur påverkar planförslaget möjligheterna till social integration och inkludering av olika grupper i samhället?

Bedömning:

Det finns en risk att planförslaget tolkas som att orter som inte omfattas av serviceort eller utvecklingsområde ges lägre prioritet, vilket kan leda till ökad polarisering snarare än jämlik tillgång. Det är därför viktigt att tydligt visa att planen ger utvecklingsmöjligheter för hela kommunen.

Nybro kommun har en geografiskt skiftande socioekonomi, där landsbygdsboende ofta upplever lägre delaktighet. Den fördjupade översiktsplanen för Nybro stad innehåller fler utvecklingsförslag än den kommunövergripande planen, vilket kan påverka känslan av inkludering negativt.

För unga och äldre är kollektivtrafiken avgörande för gemenskap, självständighet och delaktighet. Planförslaget gynnar dessa grupper i serviceorterna, men unga utanför dessa områden riskerar att påverkas negativt.

Medborgardialog och delaktighet

Hur har medborgardialog och delaktighet beaktats i planprocessen?

Bedömning:

Stora insatser har gjorts för att involvera invånare i planprocessen, bland annat genom enkätundersökningar, utställningar och samrådsmöten i olika orter. Information har spridits via sociala medier och många synpunkter har inkommit under samrådstiden, vilket tyder på god räckvidd.

Fördjupning ekonomisk hållbarhet:

Effektiv markanvändning och resurshushållning

Hur främjar planförslaget långsiktigt effektiv markanvändning och resurshushållning?

Bedömning:

Planförslaget har som ambition att koncentrera bebyggelse och verksamheter till serviceorter eller deras närområden. Detta möjliggör ett effektivt nyttjande av befintlig infrastruktur och service, samtidigt som det stärker dessa orters funktion som lokala noder.

Genom att samordna bostadsbyggande med befintlig service och kommunikationer skapas förutsättningar för ökat kundunderlag, vilket i sin tur kan förbättra tillgången till offentlig och kommersiell service. Dock är antalet utpekade ytor för ny bostadsbebyggelse och verksamhetsområden begränsat, vilket innebär att de direkta effekterna kan bli måttliga.

Nya områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen har pekats ut i anslutning till serviceorter samt i Kristvallabrunn, vilket stärker kopplingen till befintlig infrastruktur.

Attraktivitet och tillväxt

Hur främjar planförslaget attraktivitet och tillväxt?

Bedömning:

Föreslagna ytor för landsbygdsutveckling i strandnära läge ses som en positiv möjlighet att locka fler att bosätta sig i Nybro kommun.

Fokus på kulturmiljö, gestaltning och platsers identitet samt utveckling av stråk och gång- och cykelvägar är andra faktorer som bedöms främja attraktivitet och tillväxt.

Regional utveckling

Bidrar planen till lokal och regional utveckling, t.ex. genom näringslivsutveckling eller arbetsmöjligheter?

Bedömning:

Planförslaget har en låg ambitionsnivå vad gäller utbyggnad av nya verksamhetsområden – endast ett område vid Orrefors har pekats ut. Trots detta bedöms planen kunna bidra till förbättrade möjligheter för arbetspendling och kommunikation, genom utveckling av stråk, ökad kollektivtrafik och tryggare gång- och cykelvägar.

Dessa insatser kan stärka arbetsmarknadens tillgänglighet och bidra till regional integration, även om direkta effekter på näringslivsutveckling är begränsade.

Samhällskostnader

Finns risk för höga samhällskostnader, till exempel för infrastruktur, miljöskador eller hälsopåverkan?

Bedömning:

Klimatförändringar påverkar Nybro kommun främst genom ökade risker för skyfall, översvämningar, torka och minskad tillgång till grundvatten. Dessa faktorer har betydande konsekvenser för samhällets ekonomiska hållbarhet.

Planförslaget visar god hänsyn till översvämningsrisker vid ny bebyggelse, även om viss risk kvarstår, särskilt vid utbyggnad av område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i Alsterbro. Åtgärder för återvätning av våtmarker bedöms kunna stärka grundvattenbildning och öka naturens resiliens, vilket gynnar både rekreation, hälsa och gröna näringar.

Kommunens ekonomi och investeringsbehov

Hur påverkas kommunens ekonomi och investeringsbehov av planförslaget?

Bedömning:

Genomförandet av planförslaget innebär investeringar i både infrastruktur och drift. Att inte utveckla infrastrukturen bedöms dock medföra större samhällskostnader på sikt, särskilt vad gäller säkerhet, attraktivitet och trivsel.

Eftersom översiktsplanen har låg detaljeringsgrad kommer många utredningar att behöva genomföras i senare skeden, vilket kan innebära höga kostnader. En övergripande prioritering och kostnadsbedömning av kommunens åtaganden kommer att hanteras i genomförandeplanen.

Fördjupning ekologisk hållbarhet:

Notera att miljökonsekvensbeskrivningen beskriver mer utförligt de aspekter som ingår i ekologisk hållbarhet.

Biologisk mångfald

Bidrar planförslaget till att stärka biologisk mångfald och främja ekosystemtjänster i området?

Bedömning:

Planförslaget främjar biologisk mångfald och ekosystemtjänster genom ett ekosystembaserat arbetssätt där planeringen utgår från platsens naturliga förutsättningar. Åtgärder som återställning av våtmarker och svämplan gynnar både biologisk mångfald och funktioner som vattenrening, rekreation och klimatreglering.

Vardagsnära naturmiljöer, skyddsvärda träd och naturtyper bevaras och utvecklas för att främja pollinering, bullerdämpning och koldioxidinbindning. Grönstruktur integreras i samhällsplaneringen för att skapa robusta och levande miljöer.

Vatten, luft och mark

Bidrar planförslaget till att bevara eller förbättra vattenkvalitet, luftkvalitet och markförhållanden?

Bedömning:

Planförslaget innehåller flera åtgärder som bidrar till förbättrad vattenhållning och minskad miljöbelastning. Återvätning av utdikade torvmarker, exempelvis vid Torparemosse, minskar näringsläckage och bidrar till bättre vattenflöden och minskade koldioxidutsläpp.

Restaurering av svämplan och biotopvårdsåtgärder längs sjöar och vattendrag förbättrar både den ekologiska och kemiska statusen i vattenförekomster. Skydds zoner och naturlig hydrologi återställs för att stärka vattenmiljöerna.

I Orrefors bruksområde planeras sanering av förorenad mark från tidigare glasindustri, vilket förbättrar markens kvalitet och minskar miljörisker. Åtgärder för att återställa hydrologi och våtmarker bidrar även till ökad grundvattenbildning.

Klimatpåverkan och klimatanpassning

Bidrar planförslaget till att minska utsläppen av växthusgaser och stärka samhällets klimatanpassning?

Bedömning:

Planförslaget använder ett ekosystembaserat angreppssätt där naturens egna lösningar står i centrum. Återvätning av torvmarker är en viktig åtgärd som minskar utsläppen av växthusgaser.

I tätorter planeras multifunktionella ytor som kan hantera skyfall och extrema väderhändelser. Genom att skapa robusta ekosystem som klarar framtida klimatförändringar stärks kommunens motståndskraft mot klimatrelaterade risker.

Skyddade områden

Finns risk för negativ påverkan på skyddade områden, naturreservat eller riksintressen för naturvård?

Bedömning:

Planförslaget visar stor hänsyn till skyddade områden, naturreservat och riksintressen för naturvård. Natura 2000-områden och andra skyddade miljöer beaktas för att undvika negativ påverkan.

Vattenmiljöer som omfattas av skydd får inte påverkas negativt av planerade åtgärder. I norra delen av kommunen föreslås en utökning av riksintresset för friluftsliv, exempelvis i Hornsö ekopark. Vid eventuell påverkan krävs konsekvensbedömningar för att säkerställa att naturvärden inte går förlorade.

Miljörisker

Hur hanteras miljörisker som översvämning, erosion, buller eller föroreningar?

Bedömning:

Miljörisker hanteras genom flera strategiska åtgärder. Riskområden för översvämning identifieras, särskilt vid vattendrag och lågt belägna platser. Dagvattenhantering och återställning av naturlig hydrologi är centrala inslag för att minska översvämningsrisker.

Miljöstörande verksamheter placeras där störningar kan tolereras, och hänsyn tas till buller, ljus och luftföroreningar vid nyetableringar. Vid etablering av vindkraft görs analyser av påverkan på fauna, hydrologi och landskapsbild för att minimera negativa effekter.